

Najnowsze inicjatywy legislacyjne dotyczące rynku biometanu

Adam Wawrzynowicz, Tomasz Brzeziński, Marcel Krzanowski

W połowie lipca 2024 roku w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (UE) opublikowano rozporządzenie i dyrektywę, składające się na tzw. Pakiet Wodorowo-Gazowy¹. Nowe przepisy mają stworzyć otoczenie regulacyjne sprzyjające podejmowaniu działań na rzecz dekarbonizacji wewnętrznego rynku gazu. W tym procesie kluczową rolę ma do odegrania biometan – zgodnie z planem REPowerEU² i towarzyszącym jego wydaniu dokumentem roboczym, produkcja tego paliwa gazowego w UE w 2030 roku ma sięgnąć łącznie 35 mld m³.

W ramach prac nad Pakietem Wodorowo-Gazowym Parlament Europejski zaproponował nawet uznanie tego zamierzenia za prawnie wiążące. Ostatecznie zrezygnowano z tego pomysłu na rzecz dodania stosownego zapisu w treści preambuły nowego rozporządzenia. Bez względu na to, w jakiej formie intencja ta została zakotwiczona w prawie unijnym, wniosek jest oczywisty: należy tak zmieniać prawo krajowe, aby umożliwić jak najszybciej jak największą produkcję biometanu. Ten zamysł nie jest obcy polskiemu prawodawcy, jednak mimo przyjęcia co najmniej kilku aktów prawnych, których przedmiot regulacji dotyczył funkcjonowania rynku tego gazu³, nadal do krajowego systemu gazowego nie została przyłączona żadna biometanownia.

Niemniej jednak ostatnie miesiące przyniosły kilka zapowiedzi zmian, których wspólnym mianownikiem jest stworzenie stabilnego, zgodnego z prawem UE, a jednocześnie przychylnego otoczenia regulacyjnego dla branży biometanowej. W niniejszym artykule postaramy się pokrótce omówić ostatnio przedstawione na poziomie krajowym inicjatywy legislacyjne wraz z oceną, na ile odpowiadają one na najbardziej palące potrzeby gazownictwa.

Predykcje dotyczące roli biometanu w miksie energetycznym

Rozwój gospodarki biometanowej w Polsce został zarysowany w dwóch dokumentach strategicznych określających założenia długoterminowej polityki energetycznej, w tym precyzujących pomysły na transformację sektora energetycznego, tj. w „Krajowym planie na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030” (KPEiK) i „Polityce energetycznej Polski do 2040 roku” (PEP 2040). Oba dokumenty zostały opublikowane już jakiś czas temu (KPEiK przedstawiono pod koniec 2019 roku, zaś PEP 2040 przyjęto na początku 2021 roku) i z uwagi na zmieniające się warunki społeczno-gospodarcze coraz częściej mówiło się o potrzebie ich aktualizacji⁴. Dotychczas z tych zapowiedzi udało się zrealizować tylko jedną – minister klimatu i środowiska przygotował wstępną wersję

aktualizacji KPEiK, która została przekazana Komisji Europejskiej (KE) 1 marca 2024 roku⁵ (aKPEiK). Dokument ten prezentuje tzw. scenariusz bazowy (ang. *with existing measures* – WEM), czyli zbiór predykcji odnoszących się do postępów w osiąganiu celów klimatycznych i realizacji założeń transformacji energetycznej na podstawie działań już zaplanowanych i realizowanych, bez wprowadzania dalszych korekt. Można zatem stwierdzić, że aKPEiK w obecnej wersji mówi o tym, co osiągniemy do 2030 roku, jeżeli podtrzymamy dotychczasową krajową politykę klimatyczną. Docelowo dokument ma zostać uzupełniony o tzw. scenariusz ambitny (ang. *with additional measures* – WAM), w którym mają zostać przedstawione możliwe rezultaty zmian w energetyce przy wdrożeniu nowych instrumentów i z założeniem przyspieszenia dekarbonizacji w sposób odpowiadający założeniom pakietu *Fit for 55*⁶.

Z aKPEiK wynika, że przy utrzymaniu dotychczasowej polityki klimatycznej biometan ma stać się elementem miksu energetycznego już w 2025 roku. Na ten rok przewiduje się pojawienie się biometanu w strukturze zużycia energii finalnej (w podziale na paliwa i nośniki), którego zużycie ma odpowiadać równowartości 121 tys. ton oleju ekwiwalentnego, zaś 5 lat później już 438 tys. ton tego oleju. Tym samym w 2030 roku biometan ma „przeskoczyć” w zestawieniu zużywanych paliw i nośników biogaz, którego udział w zużyciu energii końcowej na ten rok ma wynieść 165 tys. ton oleju ekwiwalentnego. Warto jeszcze przytoczyć jeden fragment aKPEiK. Na poziomie przewidywań ogólnych wskazano, że biometan ma znaleźć zastosowanie w elektroenergetyce w instalacjach wykorzystujących obecnie gaz ziemny, w sektorze transportu – ze względu na zaliczenie zużycia biometanu do realizacji Narodowego Celu Wskaźnikowego (NCW), w przemyśle i ciepłownictwie zamiast gazu ziemnego oraz w produkcji odnawialnego wodoru. Prognozy bardziej szczegółowe sugerują jednak, że praktycznie całość biometanu do 2030 roku ma zostać przeznaczona do wykorzystania jako paliwo w transporcie. Spodziewane jest bowiem, że w strukturze zużycia energii końcowej brutto z odnawialnych źródeł energii (OZE) w sektorze

transportu w 2025 i 2030 roku udział biometanu ma wynosić odpowiednio tyle samo, co w zużyciu energii końcowej we wszystkich sektorach. Stopniowe zastępowanie gazu ziemnego – jako wodującego surowca w energetyce – przez biometan spodziewane jest dopiero po 2030 roku.

Za zapowiedź tego, jaką formę może przybrać zmodyfikowana, ambitniejsza polityka klimatyczna, można potraktować zaprezentowane w kilku ostatnich miesiącach propozycje działań legislacyjnych.

Biometan w transporcie – propozycja zmian w ustawie o biokomponentach i biopaliwach ciekłych

Ważną inicjatywą legislacyjną w tym kontekście jest opublikowany w maju 2024 roku w wykazie Rządowego Centrum Legislacji (RCL) projekt ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw⁷ (numer w wykazie: UC28, projekt UC28). Projekt ten stanowi kolejne podejście do implementacji postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/2001 z 11 grudnia 2018 roku w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych⁸ (RED II). Wprawdzie istotna część zawartych w nim zamierzeń ma dotyczyć ustawy z 25 sierpnia 2006 roku o biokomponentach i biopaliwach ciekłych⁹ (ustawa o BBC), co sugeruje, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska podtrzymuje dążenia do upowszechnienia biometanu w sektorze transportu, jednak zakres nowelizacji jest szerszy i obejmuje także przepisy, które mają znaczenie dla innych sektorów.

Projekt UC28 ma przenieść na grunt prawodawstwa krajowego wymóg z RED II, dotyczący minimalnego udziału zaawansowanych biopaliw i biokomponentów, wyprodukowanych z surowców wskazanych w części A w załączniku IX do RED II w sektorze transportu. W wersji RED II przed wejściem w życie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z 18 października 2023 roku, zmieniającej dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylającej dyrektywę Rady (UE) 2015/652¹⁰ (RED III) w art. 25 ust. 1 zobowiązano państwa członkowskie, aby zapewniły do 2030 roku 14-procentowy udział energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii w sektorze transportu. W ramach tego udziału konieczne jest zapewnienie wkładu zaawansowanych biopaliw i biogazu, wyprodukowanych z surowców wskazanych w wyżej wymienionej części załącznika RED II. Do tych surowców należą chociażby bioodpady, obornik i osad ściekowy, łupiny orzechów czy kolby oczyszczone z ziaren kukurydzy. Wkład ten ma wynieść co najmniej 1% w 2025 roku i odpowiednio 3,5% w 2030 roku. Projekt UC28 przenosi te cele procentowe na grunt ustawy o BBC (przepisy nowego art. 23d), zobowiązując podmioty realizujące NCW do zapewnienia tych minimalnych progów procentowych w każdym kolejnym roku. Co prawda, przyszły obowiązek ma dotyczyć wykorzystania konkretnych substratów, a nie konkretnych biokomponentów, jednak można mieć nadzieję, że ustanowienie tych pomniejszych celów (przy wprowadzeniu jeszcze innych zmian) przełoży się na większe zainteresowanie biometanem po stronie podmiotów realizujących NCW. Skuteczność funkcjonowania tych przepisów ma zagwarantować zmiana w art. 33

ustawy o BBC i groźba nałożenia kary pieniężnej w przypadku niezapewnienia wystarczającego udziału biokomponentów zaawansowanych.

Doniosłą modyfikacją ma być zaktualizowanie przepisów ustawy o BBC, dotyczących kryteriów zrównoważonego rozwoju (KZR) oraz kryterium ograniczenia emisji gazów cieplarnianych (art. 28b–28bd ustawy o BBC). Może nawet ważniejsze jest proponowane wprowadzenie obowiązku spełniania tych kryteriów przez paliwa z biomasy, w tym biometanu, wykorzystywane w instalacjach OZE do wytwarzania energii elektrycznej, ciepła lub chłodu, zgodnie z projektowanym art. 135a ust. 1 ustawy z 20 lutego 2015 roku o odnawialnych źródłach energii¹¹ (ustawa o OZE). Dotychczas potwierdzanie spełnienia KZR i kryterium ograniczenia emisji gazów cieplarnianych odbywało się przez system bilansu masy wyłącznie w stosunku do partii biomasy i biokomponentów, które miały zostać zaliczone na poczet realizacji NCW. Na tej podstawie możliwe było wydanie stosownego poświadczenia czy świadectwa, potwierdzającego, że dla danej ilości biomasy czy biokomponentów kryteria określone w ustawie o BBC zostały zachowane. Uzyskanie stosownego dokumentu, pozytywnie weryfikującego pod tym względem biogaz czy biometan przeznaczony na cele energetyczne, umożliwi ubieganie się o uzyskanie wsparcia finansowego przez producenta wykorzystującego te paliwa gazowe, a także pozwoli zaliczyć wykorzystaną porcję gazu w udziale energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto ze wszystkich źródeł zgodnie z art. 129 ustawy o OZE.

Dodatkowo, odnotować należy zmianę dotyczącą samego NCW, a mianowicie poszerzenie katalogu paliw uwzględnianych w tym liczniku m.in. o biopaliwa gazowe. Zgodnie z projektowanym art. 2 pkt 10c ustawy o BBC chodzi o skroplony biometan, sprężony biometan lub biowodór, stanowiące samoistne paliwa. W przypadku biopaliw gazowych zmiana ta wynika ze zmiany definicji biopaliw w RED II. Dyrektywa ta ogranicza definicję biopaliw wyłącznie do paliw ciekłych mających zastosowanie w transporcie, wytworzonych z biomasy, oraz przenosi paliwa gazowe wytworzone z biomasy (niezależnie od zastosowania) do odrębnej definicji paliw z biomasy. Mając powyższe na względzie, przedmiotowa zmiana ma nie mieć wpływu na sposób realizacji obowiązku NCW, ponieważ w dotychczasowych przepisach produkty będące biopaliwami gazowymi były ujęte w definicji biopaliw ciekłych. Pozostając przy definicjach legalnych, projektodawca zdecydował się także jednoznacznie określić, że na gruncie ustawy o BBC biowodór to wodór nie tylko wytworzony bezpośrednio z biomasy, ale także z biometanu (projektowany art. 2 pkt 3 lit. b ustawy o BBC). Ponadto, w tym samym przepisie ma zostać dodana definicja biometanu, odsyłająca do art. 2 pkt 3c ustawy o OZE.

Pozostałe inicjatywy legislacyjne

Jeżeli chodzi o zmiany prawne, które mają dotyczyć biometanu jako paliwa sieciowego, trzeba wspomnieć o projekcie ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw¹² (numer w wykazie: UD 41, projekt UD 41), który pojawił się w wykazie RCL w czerwcu 2024 roku. Projekt UD 41 zawiera bardzo istotną zmianę, która ma na celu odblokowanie funkcjonowania w praktyce instrumentu wsparcia produkcji biometanu w modelu dopłat do ceny rynkowej *feed-in-premium* (system FiP).

Przepisy art. 83l ust. 1 i 2 ustawy o OZE przyznają sprzedawcy biometanu, wykorzystującemu instalację OZE o mocy (w przeliczeniu na moc zainstalowaną elektryczną) nie większej niż 1 MW prawo pokrycia ujemnego salda z tytułu sprzedaży tego biometanu. Warunkiem skorzystania z tego prawa jest wprowadzenie paliwa gazowego do sieci gazowej oraz uzyskanie od prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (prezesa URE) stosownego zaświadczenia, wydawanego po złożeniu przez potencjalnego beneficjenta deklaracji o chęci przystąpienia do systemu FiP. Korzyścią po stronie wytwórcy biometanu jest możliwość sprzedaży paliwa wybranemu podmiotowi po cenie rynkowej z gwarancją wyrównania do stałej ceny zakupu. Ta ostatnia jest równa cenie referencyjnej obowiązującej na dzień złożenia deklaracji¹⁵, przy czym w zależności od tego, czy sprzedawca uzyskał wcześniej pomoc inwestycyjną, jest ona poddawana korekcie. Do deklaracji, o której mowa wyżej, zgodnie z art. 83m ust. 4 ustawy o OZE, należy dołączyć wiele aktów administracyjnych i dokumentów, m.in. oryginał lub poświadczoną kopię prawomocnego pozwolenia na budowę, wydanego dla projektowanej instalacji OZE służącej do wytwarzania biometanu (jeżeli jest ono wymagane) czy oryginał lub poświadczoną kopię warunków przyłączenia lub umowy o przyłączenie tej instalacji do sieci gazowej. Uzyskanie tych aktów i dokumentów trwa niejednokrotnie od kilku do kilkunastu miesięcy. Z kolei możliwość skorzystania z systemu wsparcia

Projekt UD89 ma wprowadzić system wsparcia dla produkcji biometanu w instalacjach OZE o łącznej mocy (przeliczonej na moc zainstalowaną elektryczną) powyżej 1 MW.

dla produkcji biometanu została ograniczona w czasie – art. 92 ust. 5a ustawy o OZE określa bowiem, że prawo do pokrycia ujemnego salda przysługuje, jeżeli sprzedawca uzyska stosowne zaświadczenie od prezesa URE nie później niż w terminie do 30 czerwca 2024 roku. Przepisy art. 83l–83s ustawy o OZE weszły w życie 1 października 2023 roku, a więc okres, w którym można było „wejść” do systemu FiP trwał tylko 9 miesięcy. Projekt UD 41 ma na celu wydłużenie terminu wskazanego w art. 92 ust. 5a ustawy o OZE. Zgodnie z projektowaną zmianą czas na uzyskanie zaświadczenia prezesa URE ma zostać wydłużony do 30 czerwca 2027 roku.

Interesująca jest również propozycja wprowadzenia odrębnego instrumentu wsparcia produkcji biometanu, o której mowa w zapowiedzi projektu ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw¹⁶ (numer w wykazie: UD89, projekt UD89), opublikowanej w lipcu 2024 roku w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

Projekt UD89 ma wprowadzić system wsparcia dla produkcji biometanu w instalacjach OZE o łącznej mocy (przeliczonej na moc zainstalowaną elektryczną) powyżej 1 MW. Jak wspomniano, system FiP to rozwiązanie przysługujące producentom korzystającym z instalacji o mocy nie większej niż 1 MW, zaś projekt UD89 ma wprowadzić podobne rozwiązania pomocowe także dla większych producentów. Z zapowiedzi wynika, że nowy

system wsparcia ma przybrać postać aukcji na zasadach analogicznych jak obecnie działa system aukcyjny dla wytwarzania energii elektrycznej w instalacjach OZE. Pomoc ma być udzielana w formie kontraktu różnicowego realizowanego na podstawie oferty złożonej w aukcji dla cen referencyjnych przypisanych do instalacji OZE w trzech przedziałach mocowych, uwzględniającej podział na biometan wytwarzany osobno z biogazu i biogazu rolniczego.

Potrzeba dalszych działań

Wyżej wskazane propozycje zmian należy oceniać pozytywnie. Można założyć, że przyczynią się one do stworzenia pożądanego otoczenia regulacyjnego dla potencjalnych inwestorów na rynku biometanu. Należy jednak zdać sobie sprawę z tego, że nie rozwiązują one węzłowych problemów prawnych, które skutecznie utrudniają stosowanie już obowiązujących przepisów, które mają promować wykorzystanie biometanu.

W kontekście zaliczenia tego gazu jako biokomponentu trzeba przypomnieć, że obecnie obowiązujące rozporządzenie ministra klimatu i środowiska z 9 sierpnia 2021 roku w sprawie wymagań jakościowych dla biokomponentów, metod badań jakości biokomponentów oraz sposobu pobierania próbek biokomponentów¹⁷ nie określa wymagań jakościowych dla biometanu. W praktyce uniemożliwia to wyprodukowanie w kraju biometanu jako biokomponentu, tak aby można było zaliczyć go do realizacji NCW. Projekt UC28 nie rozwiązuje tego problemu, zaś projektodawca nie uzupełnił go o projekt rozporządzenia zmieniającego wskazane wyżej rozporządzenie, mimo że projekt UC28 obejmuje także zmianę art. 22 ust. 6 ustawy o OZE, zawierającego upoważnienie do przyjęcia tego aktu wykonawczego. Podobna trudność pojawia się przy próbie wykorzystania biometanu do produkcji innego biokomponentu – biowodoru. Obecnie jest to utrudnione, ponieważ minister klimatu i środowiska nie zdecydował się skorzystać z upoważnienia zawartego w art. 23 ust. 1f ustawy o BBC do wydania rozporządzenia określającego metodykę obliczania zawartości biowodoru w paliwach, do produkcji których w procesie wytwórczym wykorzystano biometan.

Odrębną przeszkodą jest brak wymagań jakościowych dla biometanu i biowodoru jako paliw samoistnych. Jak wspomniano, obecnie w świetle art. 2 pkt 11 ustawy o BBC skroplony i sprężony biometan i biowodor mogą stanowić samoistne paliwa – biopaliwa ciekłe. Nie określono jednak dla nich wymagań jakościowych. Podstawą do takiego działania jest art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy z 25 sierpnia 2006 roku o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw¹⁸ (ustawa o SMK). Wydane na podstawie tego przepisu rozporządzenie ministra energii z 25 maja 2016 roku w sprawie wymagań jakościowych dla biopaliw ciekłych¹⁹ nie odnosi się do tych paliw. Wejście w życie projektu UC28 ma ten problem rozwiązać – projektowany art. 22¹ ustawy o BBC ma nakazywać stosowanie do sprężonego i skroplonego biometanu i biowodoru (jako docelowo biopaliw gazowych) wymagań jakościowych określonych na podstawie ustawy o SMK odpowiednio dla CNG, LNG i wodoru. Załatwia to sprawę jedynie w części, bo o ile przyjęto już rozporządzenie ministra energii z 30 czerwca 2016 roku w sprawie wymagań jakościowych dla sprężonego gazu ziemnego (CNG)²⁰ i rozporządzenie ministra klimatu i środowiska z 23 grudnia 2022 roku w sprawie wymagań jakościowych

dla wodoru²¹, o tyle nie wydano ich odpowiednika dla LNG. Inną sprawą jest to, że projekt UC28 nie proponuje w tym przedmiocie regulacji kompletnej (np. brak podstawy do przypisania kodu CN bioLNG czy bioCNG).

Można w tym miejscu wspomnieć również o art. 83s ustawy o OZE, z którego wynika, że biometanu, który uzyskał wsparcie w ramach systemu FiP, nie można uwzględnić przy realizacji obowiązku w zakresie NCW. Przy założeniu, że w tym zakresie istotniejszych zmian nie wprowadzi projekt UD89 oznacza to, że biometan wprowadzony do sieci gazowej może być zaliczany na poczet realizacji NCW z wyjątkiem biometanu wyprodukowanego w instalacji o mocy nie większej niż 1 MW, dla którego pozyskano wsparcie w ramach systemu FiP. Przy czym takie odczytanie przepisów nie jest oczywiste, ponieważ art. 83s ustawy o OZE, w powiązaniu z przepisami art. 23 i 28be i innymi przepisami ustawy o BBC, nie jest precyzyjny w przedmiocie dopuszczalności zaliczenia biometanu pochodzącego z sieci gazowej na potrzeby realizacji NCW. Od pewnego czasu wysuwa się w branży postulat jednoznacznego przesądzenia na poziomie ustawy o BBC, że biometan pochodzący z sieci gazowej, wyprodukowany przez podmiot, który nie skorzystał z systemu FiP, można wliczać do obliczenia udziału biokomponentów w ogólnej ilości paliw.

Z powyższego wynika, że zaproponowane w ostatnim czasie projekty nie usuwają wszystkich ograniczeń prawno-regulacyjnych oraz nie odpowiadają na wszystkie wątpliwości. Niestety, obszarów sugerowanej interwencji legislacyjnej jest więcej. Konieczne jest zatem podjęcie dalszych starań na rzecz udoskonalenia rozwiązań prawnych, zwłaszcza na poziomie aktów wykonawczych.

Adam Wawrzynowicz, radca prawny, współnik zarządzający w Kancelarii Prawnej Wawrzynowicz i Wspólnicy
Tomasz Brzeziński, radca prawny, współnik w Kancelarii Prawnej Wawrzynowicz i Wspólnicy
Marcel Krzanowski, prawnik w Kancelarii Prawnej Wawrzynowicz i Wspólnicy

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1788 z 13 czerwca 2024 roku w sprawie wspólnych zasad rynków wewnętrznych gazu odnawialnego, gazu ziemnego i wodoru, zmieniająca dyrektywę (UE) 2023/1791 i uchylająca dyrektywę 2009/73/WE (Dz.U. UE. L. z 2024 roku, poz. 1788) i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1789 z 13 czerwca 2024 roku w sprawie rynków wewnętrznych gazu odnawialnego, gazu ziemnego i wodoru, zmiany rozporządzeń (UE) nr 1227/2011, (UE) 2017/1938, (UE) 2019/942 i (UE) 2022/869 oraz decyzji (UE) 2017/684, a także uchylenia rozporządzenia (WE) nr 715/2009 (Dz.U. UE. L. z 2024 roku, poz. 1789).

² Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Plan REPowerEU, COM(2022) 230 final.

³ Można tutaj wspomnieć chociażby o rozporządzeniu ministra klimatu i środowiska z 6 sierpnia 2022 roku, zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz.U. z 2022 roku, poz. 1899), ustawie z 13 lipca 2023 roku o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz.U. z 2023 roku, poz. 1597) i ustawie z 17 sierpnia 2023 roku o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 roku, poz. 1762).

⁴ Ministerstwo Klimatu i Środowiska, *Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030 – wersja z 2019 roku*, <<https://www.gov.pl/web/klimat/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu-na-lata-2021-2030---wersja-2019-r>> [dostęp: 12.08.2024].

⁵ Obwieszczenie ministra klimatu i środowiska z 2 marca 2021 roku w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 roku (M.P. z 2021 roku, poz. 264).

⁶ Ministerstwo Klimatu i Środowiska, *Prekonsultacje w zakresie aktualizacji dokumentów strategicznych – KPEiK/PEP2040*, <<https://www.gov.pl/web/klimat/prekonsultacje-w-zakresie-aktualizacji-dokumentow-strategicznch-kpeikpep2040>> [dostęp: 12.08.2024].

⁷ Ministerstwo Klimatu i Środowiska, *Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021–2030*, <<https://www.gov.pl/web/klimat/krajowy-plan-na-rzecz-energii-i-klimatu>> [dostęp: 20.08.2024].

⁸ Rada Europejska, Rada Unii Europejskiej, *Gotowi na 55*, <<https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/green-deal/fit-for-55/>> [dostęp: 13.08.2024].

⁹ Rządowe Centrum Legislacji, *Projekt ustawy o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw*, <<https://legislacja.gov.pl/projekt/12385401>> [dostęp: 20.08.2024].

¹⁰ Dz.U. UE. L. z 2018 roku nr 328, s. 82 z późn. zm.

¹¹ T.j. Dz.U. z 2024 roku, poz. 20 z późn. zm.

¹² Dz.U. UE. L. z 2023 roku, poz. 2413 z późn. zm.

¹³ T.j. Dz.U. z 2023 roku, poz. 1436 z późn. zm.

¹⁴ Rządowe Centrum Legislacji, *Projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw*, <<https://legislacja.gov.pl/projekt/12385801>> [dostęp: 20.08.2024].

¹⁵ Cena referencyjna jest określana w drodze rozporządzenia wydawanego na podstawie art. 83o ustawy o OZE.

¹⁶ Kancelaria Prezesa Rady Ministrów, *Projekt ustawy o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw*, <<https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-inwestycjach-w-zakresie-elektrowni-wiatrowych-oraz-niektorych-innych-ustaw5>> [dostęp: 20.08.2024].

¹⁷ Dz.U. z 2021 roku, poz. 1707.

¹⁸ T.j. Dz.U. z 2024 roku, poz. 1209.

¹⁹ Dz.U. z 2016 roku, poz. 771.

²⁰ Dz.U. z 2016 roku, poz. 1094.

²¹ Dz.U. z 2022 roku, poz. 2793.

